

**Астана қаласының Білім басқармасы
№80 «Ботақан» балабақшасы МКҚК**

КЕЛІСІЛГЕН

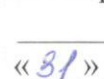
Астана қаласы әкімдігінің
«Әдістемелік орталығы»
МКҚК басшысы

«31» 08 2023ж

БЕКІТЕМІН

№80 «Ботақан» балабақшасы
менгерушісі

 Ж.Дюсенова
«31» 08 2023ж.

ЭКСПЕРИМЕНТТІК БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Тақырыбы:

«Жәндіктердің биоәртүрлілігін зерттеудегі мектеп жасына дейінгі
балалардың танымдылығы»
2023-2026 жылдарға арналған

Астана, 2023

Қысқаша түйіндеме

Білім беру жүйесін дамыту үшін оның әлеуметтік маңыздылығын ғылыми негіздеу.

Балалардың жәндіктердің биоәртүрлілігі және сыртқы түрі, тамақтану тәсілдері туралы түсініктерін қорыту. Балаларда қызығушылық пен танымдық мотивацияны дамыту, жердегі жәндіктердің өмірін зерттеу кезінде танымдық әрекеттерді қалыптастыру. Балалар мен ата-аналардың жәндіктер әлеміне деген қызығушылығын ояту, ой-өрісін кеңейту.

Табиғатта байқауға қызықты жәндіктердің түрлерін және оларды жобалау-зерттеу қызметі барысында байқауға болады.

Бала кез-келген іс-әрекетте біледі, дамиды, байланысады. Ал танымдық-зерттеу қызметінде мектеп жасына дейінгі бала, ең алдымен, байқауды дамытады (неге? қалай? т.б.).

Балалардың мүдделеріне сүйене отырып, біз зерттеу объектісі туралы көбірек білу үшін тәуелсіз зерттеу қызығушылығын, өнімді және шығармашылық қызметпен айналысуға деген ұмтылысты көрсетуге көмектесетін қызықты таным әлемін құруымыз керек, балалардың көпшілігі табиғатпен сирек араласады, сондықтан балаларымыздың қоршаған әлемді сүюге және оған қамқорлық жасауға үйренуін қамтамасыз етуге бағыттау болып табылады.

Көптеген балалар жәндіктерден қорқады және оларды құртады, өйткені олар жәндіктердің пайдасы туралы аз біледі.

Бақылау және зерттеу дағдыларын дамытып, мәселені анықтап, тәрбиеші көмегімен дұрыс шешім іздеп, алынған нәтижелерді өз бетінше талдауға үйренеді.

Балалар жәндіктерді біледі, атайды (көбелек, құмырсқа, қоңыз, ара, шегіртке), сыртқы түрдің кейбір ерекшеліктері туралы қарапайым түсініктер береді: дене пішіні, аяқтардың саны, қанаттардың болуы, қозғалыс әдістері (секіру, ұшу, жүгіру), шығарылатын дыбыстар (ызылдау, шырылдау); ұқсастықтар мен айырмашылықтарды табу; «Жәндіктер» туралы жалпы түсінікті біледі.

Олар жәндіктер туралы шағын әңгімелерді сахналауды үйренеді.

Өзектілігі: Жәндіктердің алуан түрлілігіне, өмір салтына және олардың көп буынды экологиялық тізбектегі маңызды рөліне қатысты мәселелерді зерттеуге бағытталған. Жәндіктердің өмірін, олардың әрекеттері мен әдеттерін білу өте пайдалы. Балалар зерттеу барысында нақты танымдық дағдыларды алады: олар бақылауды, пайымдауды, жұмысты жоспарлауды үйренеді, нәтижені болжауды, эксперимент жасауды, салыстыруды, талдауды, қорытынды мен жалпылауды үйренеді, бір сөзбен айтқанда танымдық қабілеттерін дамытады. Сондықтан балаларға қоршаған әлемді танудың жетекші тәсілі ретінде зерттеу жұмысына қосылуға қосымша мүмкіндік беріледі. Балалардың эксперименттік әрекетке қызығушылығын қалыптастыруда білім беру үдерісінде жинақталған білімнің нақты өмірлік мәселелерге ұштастырып, ықпалдастыруға бағытталған.

Зерттеу объектісі: ересек, мектепалды топ тәрбиеленушілері.

Зерттеу пәні: тәрбиелеу және білім беру іс-әрекеті.

Мақсаты: Мектеп жасына дейінгі баланың экологиялық мәдениетін, танымдық белсенділіктерінің дамуын зерттеу іс-әрекеті арқылы жүзеге асыру.

Міндеттері:

- Балалардың зияткерлік эмоцияларын дамыту, тапсырмаларды шешудегі қызығушылығын ояту, жаңалықтар ашуға мүмкіндік туғызып, өздігінен ізденіп қарапайым зерттеулер жасау үшін жағдай жасау.
- Тірі табиғат объектілері туралы жаңа білім алу қажеттілігін дамыту, білімді бақылауға, салыстыруға, талдауға, жүйелеуге үйрету, шығармашылық іс-әрекетінде олардың зерттеу нәтижелерін көрсету.
- Эксперимент барысындағы педагогикалық тәжірибені жинақтап, тарату.

Болжам: Егер, балалар жәндіктер әлемінің әртүрлілігімен танысып және олардың пайдасы мен зиянды екенін таба білсе, онда олар табиғатты аялап, жәндіктерге деген қамқорлық сезімдерінің оянады.

Эксперименттік алаң мерзімі: 2023-2026ж.ж

Эксперимент кезендері

№	Кезендер	Іске асу мерзімі	Жұмыстың мазмұны	Күтілетін нәтиже
	Тәжірибелік	2023-2024ж	Балаларға кіріспе, аралық қорытынды мониторинг жүргізу. «Ғажайып ұлу» террариумдағы ұлуды бақылау. Әңгімелесу. «Маса мен Шыбын» Ертегі оқу. «Масаның хикаясы» «Жәндіктер әлемі» апталығы. «Араның отбасы» көрме, тақпақтар, жұмбақтар «Көбелектер құпиясы» қол өнер байқауы. «Хайуанаттар бағы» және «Саябаққа» экскурсиялар. Қорытынды. «Жәндіктер әлемі» көрме ұйымдастыру.	Балалардың жәндіктер туралы түсініктерінің қалыптасу деңгейін анықтау. Баланың ұлу туралы алған білімі мен идеялары, олардың пайдасы туралы білуі; Балалар танымдық белсенділіктің неғұрлым жоғары деңгейіне көтерілуі; мақсат қоя алауы, оларды зерттеу арқылы қорытынды жасай алуы; Тірі табиғат объектілері туралы жаңа білім алу қажеттілігін дамытуы; білімді бақылауға, салыстыруға, талдауға, жүйелеуге үйренуі; Шығармашылық іс-әрекетінде олардың зерттеу нәтижелерін көрсетілуі; Хайуанаттар бағында және саябақта жәндіктер, жануарлар туралы қысқа әңгімелер құрастыруға балаларды жаттығуы; Сөздік дамуды жандандыруы, сөздік қорды байытуы және кеңейтуі; Балалар зерттеу, бақылау іс-әрекеті дағдыларын, шығармашылық қабілеттерін және логикалық ойлауды

			дамытуға, білім беру үдерісінде жинақталған білімін нақты өмірлік мәселелерге ұштастырып, ықпалдастыруға бағыттайды;
Жалпылау	2024-2025ж	Балаларға кіріспе, аралық, қорытынды мониторинг жүргізу. 1.«Жәндіктер еліне саяхат» семинар ғылыми-практикалық конференция. 2.«Ғажайып жәндіктер әлемінде» қалалық семинар өткізу. 3.«Зерттеу іс-әрекет түрін таңдау әдістемесі» тақырыбында балалармен сауалнама жүргізу. 4.«Тәжірибе және зерттеу күні» ашық есік апталығы.	Балалар жәндіктердің адамдар мен өсімдіктерге әкелетін зиян немесе пайдасы туралы білу деңгейін анықтау; Жеке және топтық жұмыс әдісі тиімділігінің артуы; Педагогтердің кәсіби біліктіліктерін шыңдау, зерттеу әрекеті арқылы балалардың танымдық-тілдік қабілетін сапалы дамытуда жаңа әдіс-тәсілдерді қолдануы; Шығармашылық атмосфера мен педагогикалық дағдылардың жоғары деңгейін игеру, тәжірибе алмасу. Балалардың ізденіс-зерттеу белсенділігіне деген көзқарасын анықталуы. Жәндіктерді зерттеп, оларды бақылай отырып, балалардың жәндіктер туралы білімі кеңейуі, табиғат әлеміне эмоциялық көзқарасы қалыптасуы;

		5.«Көбелектер әлеміне саяхат» Ата-аналармен бірлескен ересек, мектепалды даярлық тобы балалар арасында байқау. 6.Қорытынды: «Жәндіктер эстафетасы» спорттық ойын-сауық. Шағын зертхана жұмысын көрсету. Жоба презентациясы.	Балалар жәндіктер адамдар мен өсімдіктерге әкелетін зиян немесе пайдасы туралы білуі; алынған нәтижелерді өз бетінше талдауы, ұқсастықтар мен айырмашылықтарды табуы үйренеуі, «жәндіктер» деген жалпылама ұғымды меңгеруі; Балалардың денсаулықтарын нығайта отырып, танымдық-тілдік қабілеттерінің дамуы; Қолайлы дамытушы орта толық жабдықталуы. Жәндіктер туралы шағын мұражайдың толықтырылуы;
1. Енгізу	2025-2026ж	Балаларға кіріспе,аралық, қорытынды мониторинг жүргізу. Эксперимент жұмысы жалғастырылып, алынған нәтижелерді қорыту. Балабақшаның оқу-тәрбие үрдісіне енгізіп жүйелеу. Эксперимент алаң жұмысын қорытындылау, үш жылдық жұмыс бойынша қорытынды жасау. Эксперимент нәтижесін жалпылау және тарату.	Танымдық белсенділігі мен қызығушылық деңгейін анықтау. Ұжымдық жобаны нәтижелеу кезінде балаларда өзара қарым-қатынас пен шығармашылық қабілеттерінің сапасы артуы; Балабақшаның оқу-тәрбие үрдісіне жаңа технология енгізілуі; Балалардың жүргізген зерттеу жұмыстары арқылы озық тәжірибе таратылауы; Қорытынды диагностиканың нәтижесі;

**Эксперимент бойынша кадрларды камтамасыз етудің
алдын ала есептеулері**

№	Аты, тегі	Лауазымы	Білімі	Еңбек өтілімі	Біліктілігі	Байланыс телефондары, e-mail
1	Дюсенова Жанар Сейткалиевна	Менгеруші	Жоғары	25 жыл	Модератор	dyusenoova_zhanar@mail.ru
2	Конакбаева Жұлдыз Каримжановна	Инновация әдіскері	Жоғары	8 жыл	1 санат	zhulduz.konakbaeva@mail.ru
3	Тұяқбай Акерке Асқарқызы	тәрбиеші	Жоғары	2 жыл	Санат жоқ	atyabay@list.ru
4	Ешербай Меруерт	Тәрбиеші	Арнайы орта	1 ж. 8 ай	Санат жоқ	Meruertkina16@mail.ru
5	Жанакүлова Жибек Жамантаевна	Тәрбиеші	Жоғары	28 жыл	Сарапшы	Zhibek7575@mail.ru
6	Мұхаметәлі Ұлбике Ерболқызы	Педагог-психолог	Жоғары	6 жыл	Санат жоқ	ulbike96@mail.ru
	Барлығы:					6

Экспериментті экономикалық бағыт бойынша қамтамасыз етудің алдын ала есептеулері

№	Құрал-жабдықтың атауы	Саны	Өлшем бірлігі	Сомасы
1	Үлкен микроскоп	1	шт	66120т
2	Кіші микроскоп	5	шт	87400т
3	Үстел үсті микроскоп	30	шт	20000т
4	Стакан микроскоп	10	шт	25000т
5	Смозиден жасалған жәндік үлгілері	30	шт	30000т
	Барлығы	76		228520т

Эксперименттің материалдық-техникалық базасы бойынша қамтамасыз етілуі

№	Құрал-жабдықтың атауы	Саны	Өлшем бірлігі
1	Интерактивті тақта	1	шт
2	магнитофон	2	шт
3	синтезатор	1	шт
4	цифрлы фотоаппарат	1	шт
5	видеокамера	1	шт
6	принтер	5	шт
7	сканер	3	шт
	Барлығы	14	

Эксперименттің ғылыми тұрғыда қамтамасыз етілуі

Р/с	Педагогтердің іс-шараларға қатысуы	2023-2024ж.	2024-2025ж.	2025-2026ж.
1	Баспамен байланыс	4	4	2
2	Ғылыми-тәжірибелік конференциялар	1	1	1
3	Форум		1	1

ЭКСПЕРИМЕНТТІ ЖҮРГІЗУДІҢ ҚАЖЕТТІ ШАРТТАРЫ

- Эксперимент алаңының 3 жылдық бағдарламасының болуы;
Перспективалық жоспардың құрылуы;
- Эксперимент бойынша материалдық-техникалық базаны қажетті құралдармен жабдықтау;
- Педагогтерды білім жетілдіру курстарынан өтуі;
Аптасына 1 рет ұйымдастырылған іс-әрекет арқылы эксперименттік топтарда зерттеу жасау.
- Эксперимент жүргізуде қолданатын әдістемелер мен әдебиеттердің болуы;
Экспериментке қатысатын және бақылау топтарын анықтау;
Жыл сайын бақылау мониторингтің жүргізілуі және салыстырмалы талдаулар.

ЗЕРТТЕУ ӘДІСТЕРІ

- Әңгімелесу
- Бақылау
- ойын іс-әрекеті
- Зерттеу
- Сауалнама

БАҚЫЛАУ, МОНИТОРИНГ ЖӘНЕ ЭКСПЕРИМЕНТ НӘТИЖЕЛЕРІНІҢ ДҰРЫСТЫҒЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ҚҰРАЛДАРЫ

- Бақылау
- Талдаулар
- Семиналар
- Анықтамалар
- Хатамалар

ЭКСПЕРИМЕНТ БАҒДАРЛАМАСЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТЕТІН ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ӘЗІРЛЕМЕЛЕРДІҢ ТІЗІМІ

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (3 тамыз 2022 жыл ҚР ОАМ № 348 бұйрығы);
2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы (14 қазан 2022 жыл ҚР ОАМ № 422 бұйрығы);
3. Е. А. Алябьева «Тематические дни в детском саду» Издательство «Сфера» 2019г;
4. Е. А. Мартынова «Организация опытно-экспериментальной деятельности детей от 2 до 7 лет» Издательство «Учитель», 2020г; Серия. Для воспитателей ДОУ;
5. «Биология» оқулығы Атамұра Баспасы 2010ж;
6. «Қазақстан Энциклопедиясы» Алматы- Асыл мұра баспасы 2012 ж.
7. И. В. Гурина «Как появляются бабочки» Издательство «Фламинго» 2022г.;
8. Блинова Г.М. «Познавательное развитие детей 5-7 лет» - М.: ТЦ «Сфера», 2010г.;
9. Бондаренко А.К. «Дидактические игры в детском саду» - М.: Просвещение, 1991г.;
10. Веракса Н.Е., Веракса А.Н. «Проектная деятельность дошкольников» М.: Мозаика-Синтез, 2010г.;
11. Веретенникова С.А. «Ознакомление дошкольников с природой» - М.: Просвещение, 1980г.;
12. Волчкова В.Н., Степанова Н.В. «Конспекты занятий в старшей группе детского сада. Экология» - Воронеж: «Учитель», 2004г.;
13. Воронкевич О.А. «Добро пожаловать в экологию!» - СПб.: «Детство-Пресс», 2002г.;
14. Зверев И.Д. «Экологическое образование и воспитание: узловые вопросы. Экологическое образование: концепции и технологии – М.: Перемена, 1996г.;
15. Саморукова П.Г. «Методика ознакомления детей с природой в детском саду» - М.: Просвещение, 1992г.;
16. Саморукова П.Г. «Как знакомить дошкольника с природой» - М.: Просвещение, 1983г.;
17. Шорыгина Т.А. «Насекомые. Какие они?» - М.: «Гном и Д», 2004г.;